

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง

เศรษฐกิจพอเพียง

ชุดที่ 1

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของ
เศรษฐกิจพอเพียง

นายจำนัณ ธนน

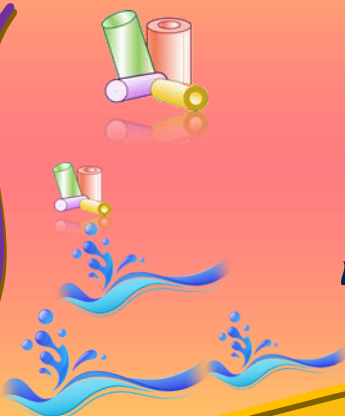
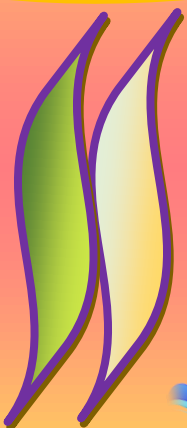
ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนเทศบาล 1 สุขวิทยาคารตั้งตรงจิตร 15

สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองยโสธร

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ตามหลัก دستور แผนงานโครงการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำนำ

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นี้ ได้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล 1 สุขวิทยากรตั้งตรงจิตร 15 โดยในชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ ประกอบด้วย

- คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
- คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
- ขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
- บทบาทของครู
- บทบาทของนักเรียน
- ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
- การทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน
- ใบความรู้
- ใบกิจกรรม/แบบฝึกหัด
- แนวการบันทึกผลกิจกรรม/เฉลยแบบฝึกหัด
- แบบเฉลยการทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน

โดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ มีใบความรู้และมีกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนปฏิบัติตามอย่างหลากหลาย เช่น การสังเกต การอภิปราย การสืบค้นข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล มีกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานและเรียนรู้เป็นกลุ่ม ซึ่งโดยรวมชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ฝึกให้นักเรียนเป็นคนช่างสังเกต ช่างคิด หาเหตุผลเพื่อตอบปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียน ครูผู้สอน และผู้สนใจทั่วไป

จำนน ธนนา

สารบัญ

	หน้า
คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	ก
คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	ค
ขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	ง
บทบาทของครู	จ
บทบาทของนักเรียน	ช
ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	1
บัตรคำสั่ง	2
แบบทดสอบก่อนเรียน	3
ใบความรู้	5
ใบกิจกรรม	13
แบบฝึกหัด	15
แบบทดสอบหลังเรียน	16
แนวการบันทึกผลกิจกรรม	18
เฉลยแบบฝึกหัด	20
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	21
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	22
บรรณานุกรม	23

คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นเอกสารชี้แจงลักษณะของรูปแบบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมีส่วนประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบของเนื้อหา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ คือ ชุดที่ 1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีเนื้อหาสาระตรงตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

2. เอกสารชุดนี้ประกอบด้วย

- 2.1 คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.2 คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.3 ขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.4 บทบาทของครู
- 2.5 บทบาทของนักเรียน
- 2.6 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

3. สิ่งที่ครูจะต้องเตรียม

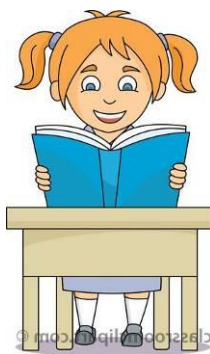
- ครูจะต้องเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้ครบตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้
- 3.1 แบบทดสอบก่อนเรียน
 - 3.2 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 3.3 แบบสรุปการเรียนรู้
 - 3.4 แบบทดสอบหลังเรียน

4. การจัดชั้นเรียน

การจัดชั้นเรียนสำหรับใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน จะมีกี่กลุ่มนั้น ขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนในห้อง และเมื่อทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ละกลุ่มจะแยกนั่งเดี่ยวเพื่อทำการวัดผล การเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบหลังเรียน

5. การประเมินผลการเรียนรู้

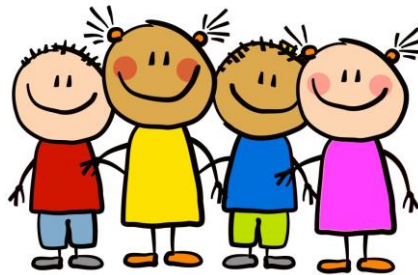
- 5.1 ประเมินผลด้านความรู้ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากแบบทดสอบ
 - ตรวจสอบแบบทดสอบก่อนเรียน
 - ตรวจสอบแบบทดสอบหลังเรียน
- 5.2 ประเมินด้านทักษะ/กระบวนการทำงาน
 - ประเมินตามสภาพจริงตามกิจกรรมที่ปฏิบัติ
- 5.3 ประเมินด้านพฤติกรรม/พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ก่อนนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ควรปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และปฏิบัติตามขั้นตอนในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ถูกต้องตามลำดับ
2. ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้โดยละเอียด และปฏิบัติตามกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบทุกขั้นตอน
3. ศึกษาเนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยละเอียด
4. ควรเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะใช้งานได้

ขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐาน (ก่อนเรียน) เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ใช้เวลา 45 นาที
2. ครูอธิบายวิธีการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ครูชี้แจงบทบาทของนักเรียน ให้นักเรียนเข้าใจบทบาทของตนเองในการดำเนินกิจกรรมในแต่ละชุดกิจกรรมการเรียนรู้
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับวิธี หรือขั้นตอน หรือบทบาทของนักเรียน ตลอดจนข้อสงสัยอื่น ๆ
5. ครูดำเนินการจัดกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาที่กำลังเรียน
6. ครูดำเนินการจัดกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสามารถในการรับรู้ของนักเรียน และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ควรปฏิบัติจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 6 ชุด ซึ่งประกอบด้วย
 - ชุดที่ 1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - ชุดที่ 2 หลักแนวคิด หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - ชุดที่ 3 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต
 - ชุดที่ 4 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ของตนเอง
ครอบครัว ชุมชน
 - ชุดที่ 5 การประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - ชุดที่ 6 เศรษฐกิจพอเพียงกับสหกรณ์
7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนมา โดยให้นักเรียนอภิปรายและครูคอยชี้แนะ
8. นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (หลังเรียน) เมื่อจัดกิจกรรม การเรียนรู้ครบ 6 ชุด แบบทดสอบเป็นชุดเดียวกับแบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐาน (ก่อนเรียน) จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 45 นาที

บทบาทของครู

สิ่งที่ครูควรปฏิบัติ ก่อน-หลัง และขณะใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีดังนี้

1. ครูควรศึกษาและทำความเข้าใจวิธีการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม การใช้สื่อและอุปกรณ์ รวมทั้งวิธีวัดและประเมินผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ชัดเจน สำหรับเกณฑ์ในการผ่านจุดประสงค์ ในแต่ละแผนนั้นกำหนดไว้ร้อยละ 80
2. ครูควรค้นคว้าและอ่านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมจากหนังสือเรียน คู่มือครู และหนังสือเสริมประสบการณ์ต่าง ๆ ในเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้มีความรู้ความแม่นยำในเนื้อหาให้มากยิ่งขึ้น
3. ครูควรเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ล่วงหน้า และเตรียมสถานที่ตลอดจนสื่อต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนใช้ชุดการเรียนรู้
4. ครูควรเตรียมสื่อต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน และไม่อาจบรรลุลงในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ได้
5. ครูควรตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เรียบร้อย ทั้งก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง
6. การจัดชั้นเรียน จัดนักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน คละ คนเก่ง ปานกลาง อ่อนตามความเหมาะสม เพื่อฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม/ทักษะกระบวนการ ร่วมกับผู้อื่น
7. ครูควรชี้แจงบทบาทของนักเรียน เวลาที่ใช้ในการประกอบกิจกรรมแต่ละกิจกรรม หรือแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนทราบ
8. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
9. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อประเมินความรู้เดิมของนักเรียน ก่อนเริ่มเรียนในแต่ละชุด
10. แจกชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักเรียนศึกษาและแนะนำวิธีใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนจะได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
11. ดำเนินการสอนตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
12. ในขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ครูควรให้การดูแลอย่างทั่วถึง และให้คำแนะนำกรณีที่นักเรียนไม่เข้าใจในกิจกรรมต่าง ๆ และต้องพยายามกระตุ้นให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองมากที่สุด
13. หากมีนักเรียนคนใดเรียนไม่ทัน ครูควรให้คำแนะนำหรืออาจมอบหมายงานหรือเอกสารให้ศึกษาเพิ่มเติมในเวลาว่าง

14. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หลังจากที่เราเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จเรียบร้อยแล้วในแต่ละชุด

15. เมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ครูควรตรวจคำตอบแล้วแจ้งคะแนนให้นักเรียนทราบทันที และเมื่อเรียนจบเนื้อหาให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ครูตรวจคำตอบแล้วแจ้งคะแนนให้นักเรียนทราบ เพื่อดูความก้าวหน้าของตนเอง หากมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ ครูควรให้นักเรียนรับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ชุดที่ไม่ผ่านเกณฑ์ไปศึกษาเองเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน

16. ครูควรสรุปผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะ หลังจากใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง เพื่อนำไปปรับปรุงในการใช้ครั้งต่อไป

บทบาทของนักเรียน

1. อ่านคู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และบทบาทของนักเรียนให้เข้าใจ ก่อนลงมือศึกษาชุดกิจกรรมการเรียนรู้
2. นักเรียนรับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ คนละ 1 ชุดที่ครูผู้สอน
3. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 10 ข้อ โดยใช้เวลา 10 นาที เพื่อประเมินความรู้เดิมของนักเรียน
4. นักเรียนศึกษาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในบัตรคำสั่ง
5. ทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ โดยใช้เวลา 10 นาที เพื่อทราบความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนหลังจากทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยในแต่ละชุด
6. บอกคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียนทุกชุดให้ครูทราบ เพื่อบันทึกลงในแบบบันทึกผลการประเมินด้านความรู้จากการทำกิจกรรมตามชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อหาคะแนนสรุป
7. หลังจากทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนเก็บวัสดุอุปกรณ์ให้เรียบร้อย
8. ในการทำกิจกรรมตามชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกชุด ขอให้นักเรียนทำด้วยความตั้งใจ ให้ความร่วมมือ และมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองให้มากที่สุด โดยไม่ดูเฉยก่อนทำกิจกรรมและแบบทดสอบ
9. หากนักเรียนคนใดเรียนไม่ทันหรือเรียนยังไม่เข้าใจ ให้รับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปศึกษาเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน เพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

ในกรณีที่ไม่มีการแบ่งกลุ่ม

1. นักเรียนทุกคนปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ และไม่ชวนเพื่อนคุยหรือเล่น
2. ปฏิบัติตามขั้นตอนในการทำกิจกรรมให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด
3. ตั้งใจตอบคำถามอย่างเต็มความสามารถ และยกมือซักถามเพื่อพบปัญหาหรือข้อสงสัย
4. ทำแบบฝึกหัดด้วยตนเองอย่างเต็มความสามารถ ไม่ลอกเลียนแบบผู้อื่น
5. มีความตั้งใจในการทำแบบทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยตนเอง
6. ช่วยกันเก็บวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน จัดโต๊ะ เก้าอี้ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยและทำความสะอาดห้องเรียน

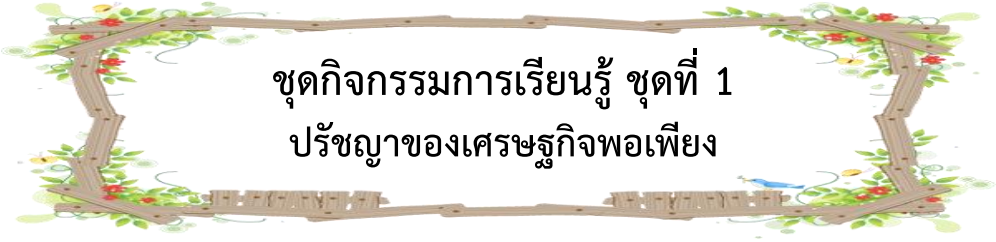
ในกรณีที่มีการแบ่งกลุ่ม

ก. บทบาทของผู้นำกลุ่ม มีหน้าที่คือ

1. ควบคุมการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
2. เป็นผู้นำในการประกอบกิจกรรมของกลุ่ม
3. เป็นผู้ติดต่อกับครู เมื่อพบปัญหาหรือข้อสงสัย
4. รายงานหรือแจ้งให้ครูทราบ เมื่อประกอบกิจกรรมเสร็จ
5. หลังจากสมาชิกภายในกลุ่มประกอบกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้เสร็จแล้ว เก็บแบบบันทึกกิจกรรม แบบฝึกหัด กระดาษคำตอบ ส่งครูตามกำหนดเวลา

ข. บทบาทของสมาชิกภายในกลุ่ม มีหน้าที่คือ

1. ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจให้ทันเวลา โดยไม่ชวนเพื่อนคุยหรือเล่น
2. ตั้งใจตอบคำถามอย่างเต็มความสามารถ และปฏิบัติตามขั้นตอนในการทำกิจกรรม
3. ไม่ควรปรึกษากันเสียงดังเกินไป จนรบกวนกลุ่มอื่น ๆ
4. ช่วยกันเก็บวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนต่าง ๆ จัดโต๊ะ เก้าอี้ ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยและทำความสะอาดห้องเรียน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ 1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัด

มฐ. ส 3.1 ม.3/2 มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง ความเป็นมา ความหมาย องค์ประกอบ ของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เข้าใจเกี่ยวกับระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการวิเคราะห์
 - ทักษะการเชื่อมโยง
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

ส่วนประกอบในชุดกิจกรรมการเรียนรู้

1. บัตรคำสั่ง
2. แบบทดสอบก่อนเรียน
3. ใบความรู้
4. ใบกิจกรรม
5. แบบฝึกหัด
6. แบบทดสอบหลังเรียน
7. แนวการบันทึกผลกิจกรรม
8. เฉลยแบบฝึกหัด
9. เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
10. เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

บัตรคำสั่ง

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละคนปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. นักเรียนสามารถศึกษาเป็นรายบุคคลตามระดับความสามารถและเป็นรายกลุ่ม ซึ่งควรมีสมาชิกประมาณกลุ่มละ 5-6 คนในแต่ละกลุ่ม (คละ เก่ง ปานกลาง อ่อน)
2. อ่านคำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนเป็นรายบุคคล
4. ศึกษาไปความรู้ เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. ศึกษาไปกิจกรรม
6. ปฏิบัติตามไปกิจกรรม
7. บันทึกผลการทำกิจกรรมลงในแบบบันทึกกิจกรรม
8. ทำแบบฝึกหัด
9. ทำแบบทดสอบหลังเรียนเป็นรายบุคคล

เวลาที่ใช้ 2 ชั่วโมง

แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง - แบบทดสอบมีทั้งหมด 10 ข้อ
- ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ข้อใด คือความหมายเศรษฐกิจพอเพียงที่สมบูรณ์ที่สุด
 - ก. การดำรงชีวิตอย่างสงบ สันโดษ ประหยัด อุดม เพื่อช่วยเหลือเศรษฐกิจของชาติ
 - ข. การดำรงชีวิตแบบพึ่งตนเอง ทุกอย่างผลิตขึ้นใช้เองในครอบครัว ไม่มีการซื้อจากตลาด
 - ค. การดำรงชีวิตแบบหรูหรา ฟุ่มเฟือย ตามฐานะที่พึงมีพึงได้ของตนโดยไม่เบียดเบียนใคร
 - ง. การดำรงชีวิตอย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตน
2. เป้าหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือข้อใด
 - ก. มุ่งแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจชาติ
 - ข. เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง
 - ค. เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกในยุคโลกาภิวัตน์
 - ง. มุ่งให้เกิดความสมดุลพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
3. ความพอเพียงด้านสังคมตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงสิ่งใด
 - ก. สังคมเข้มแข็ง
 - ข. สังคมมีหลากหลาย
 - ค. คนในสังคมมีความเป็นอยู่ที่ดี
 - ง. คนในสังคมไม่ต้องการความช่วยเหลือจากใคร
4. ความพอประมาณ มีความหมายตรงตามข้อใด
 - ก. ดำเนินชีวิตอย่างพอดีพองามตามสถานภาพที่เป็นอยู่
 - ข. ดำเนินชีวิตอย่างดีที่สุดตามที่งานสามารถค้นจนหามาได้
 - ค. ดำเนินชีวิตด้วยความกระหมัดกระหม่อมเก็บออมให้มากที่สุด
 - ง. ดำเนินชีวิตตามสบายไม่ต้องดิ้นรน
5. ใครปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามหลัก “ความมีเหตุผล”
 - ก. แดงใช้เงินสิบบาทซื้อขนมเค้ก เพราะแดงชอบขนมเค้กมาก
 - ข. เขียวเก็บเงินสิบบาทไว้ในกระปุกออมสินแล้วไปขอคุกกี้ดำกิน
 - ค. ดำมีเงินสิบบาทซื้อขนมเค้กห้าบาท เพราะดำคิดว่าเก็บห้าบาทไว้เผื่อวันต่อไป
 - ง. เหลืองเก็บเงินสิบบาทไว้ซื้อตุ๊กตาหมีแล้วไปขอขนมเค้กแดงกินเพราะหิวเหมือนกัน

6. การสร้างความสมดุลตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นให้เกิดกับสิ่งใดมากที่สุด
- ความสมดุลระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
 - ความสมดุลระหว่างสินค้าต่างประเทศกับสินค้าไทย
 - ความสมดุลระหว่างอุตสาหกรรมกับเกษตรกรรม
 - ความสมดุลของความเจริญทางเทคโนโลยีกับภูมิปัญญาไทย
7. ปีนี้ราคาข้าวตกต่ำกว่าทุกปี แต่ลุงแก้วยังไม่เดือดร้อน เพราะลุงแก้วเป็นเกษตรกรที่ปลูกพืชหลายชนิดรวมทั้งปลูกข้าว ข้อความนี้สอดคล้องกับข้อใดมากที่สุด
- ความมีเหตุผล
 - มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
 - เงื่อนไขหลักวิชา
 - ความพอประมาณ
8. การกระทำในข้อใด แสดงถึงความพอประมาณ
- เอกพอใจที่ร้านขายของมีกำไรมาก
 - อ้อมซื้ออุปกรณ์การเรียนในวงเงินที่มีอยู่
 - แวนทำงานตามที่เจ้านายมอบหมายให้ทำ
 - อ้วนเก็บเงินที่คุณแม่ให้ใช้จ่ายเป็นรายวันทั้งหมดเพื่อฝากธนาคาร
9. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสำคัญอย่างไร
- ทำให้ประชาชนมีความสามัคคี รักใคร่ปรองดองกัน
 - ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่แตกต่างกัน พออยู่พอกิน
 - ชี้แนะแนวทางให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตแบบพออยู่พอกิน และสามารถพึ่งพาตนเองได้
 - มีผลดีต่อการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนชาวไทยทุกคนโดยไม่เลือกวัย และฐานะความเป็นอยู่
10. หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
- พอกิน พออยู่ พอใช้ มีเงินออม มีความรู้
 - ประมาณตน ใช้ความคิด รู้จักป้องกันตนเอง ไม่เสี่ยง มีวินัย
 - ลดรายจ่าย ประหยัด ใช้ของคุ้มค่า มีหลักประกัน และความเพียร
 - พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยใช้ความรู้ คู่คุณธรรม

ถูก-ผิด...ไม่เป็นไร
เราไปเริ่มเรียนกันดีกว่า

ใบความรู้ เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความเป็นมาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ระบบเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อ วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 โดยเริ่มต้นจากพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเน้นความสำคัญในการพัฒนาประเทศแบบสร้างพื้นฐานคือ "ความพอมีพอกิน พอใช้"

ต่อมาพระองค์มีพระราชดำรัสอีกครั้งเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2517 ณ ศาลาดุสิตดาลัย เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ทรงเน้นคำว่า "พอมีพอกิน" ดังนั้นคำว่า "เศรษฐกิจพอเพียง" จึงมาจากจุดเริ่มต้นว่า "พอมี พอกิน พอใช้" นั่นเอง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมาตลอดนานกว่า 30 ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การป้องกันให้รอดพ้นวิกฤตและให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะหน่วยงานหลักในการวางแผนของประเทศตระหนักถึงความสำคัญของแนวคิดดังกล่าวจึงได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่าง ๆ มาร่วมกันพิจารณากลับกรองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง สรุปลอกมาเป็นนิยามความหมาย “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” จากนั้นได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำบทความดังกล่าวไปเผยแพร่เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีความเข้าใจในหลักปรัชญา และเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทานและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตตามที่ขอพระมหากรุณา เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ต่อมา สศช. ได้อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) และฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) รวมทั้งได้เสริมสร้างความเข้าใจไปยังภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ เห็นคุณค่า และน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตต่อไป

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549: 7-18) กล่าวถึงความเป็มาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแนวคิดและแนวทางดังกล่าวให้แก่พสกนิกรของไทยมาอย่างต่อเนื่อง แต่การนำแนวทางดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ ยังมีอยู่ในวงจำกัดขณะที่ประเทศเริ่มมีทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามกระแสโลกาภิวัตน์และระบบตลาดเสรีมากขึ้น ผลของการพัฒนาที่ไม่สมดุลและไม่มีเสถียรภาพส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้าง การพัฒนาไม่คำนึงถึงระดับความเหมาะสมกับศักยภาพขององค์กร ภูมิสังคมของประเทศหรือ ความพร้อมของคนและระบบ การหวังพึ่งพิงความรู้ เงินลงทุน หรือตลาดภายนอกประเทศมากเกินไป โดยไม่เตรียมสร้างพื้นฐานภายในประเทศให้มั่นคงและเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อให้สามารถพร้อมรับความเสี่ยงจากความผันผวนของปัจจัยภายในและภายนอก ปัญหาซึ่งทับถมมาอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม ได้ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการกระจายทุน กระจายความเจริญ และกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มคนและในเชิงพื้นที่ เกิดปัญหาทางสังคม ความย่อหย่อนทางศีลธรรม ความเสื่อมสลายของวัฒนธรรมที่ดีของสังคมไทย ตลอดจนความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำมาสู่วิกฤติครั้งใหญ่ของประเทศ การพัฒนาประเทศที่ขาดความรอบคอบและระมัดระวัง และการพัฒนาประเทศของไทยประสบกับความล้มเหลว เพราะคนที้นำการพัฒนาไม่เข้าใจคนไทย ไม่เข้าใจบริบทของประเทศไทย และนำหลักวิชาจากต่างประเทศมาเป็นแนวทางในการพัฒนาอย่างขาดความรอบคอบและระมัดระวัง ส่งผลให้เกิดความอ่อนแอทางสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำลายวัฒนธรรมและจิตวิญญาณของความเป็นไทย จนนำไปสู่วิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรุนแรงในปี 2540 สังคมไทยตกอยู่ภายใต้กระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยม คนในสังคมคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหา ประกอบกับคนไทยจำนวนมากขาดความสามารถในการกลั่นกรองและเลือกใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมต่างชาติที่หลากหลายซึ่งเข้ามาพร้อมกับเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อบันเทิงต่าง ๆ ได้อย่างรู้เท่าทัน และมีเหตุผล นำไปสู่การครอบงำทางวัฒนธรรม เร่งให้เกิดพฤติกรรมบริโภคนิยม ส่งผลให้วิถีชีวิตในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เกิดปัญหาศีลธรรมเสื่อมและปัญหาทางสังคมต่าง ๆ ตามมา

ความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543: 6-7)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาท เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 หลังเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในช่วงกลางปีเดียวกัน ความตอนหนึ่งว่า “... เรื่องการค้า การบริโภค การผลิต และการขายนี้ ก็นี้กันว่าท่านทั้งหลายกลุ่มใจในวิกฤติการณ์ ตั้งแต่คนที่มีเงินน้อยจนกระทั่งคนที่มีเงินมากล้วนเดือดร้อน แต่ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนให้เป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมด แม้จะไม่ถึงครึ่งอาจจะเศษหนึ่งส่วนสี่ก็สามารถที่จะอยู่ได้ ...” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550: 9)

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

นอกจากนี้ ยังสามารถแยกความหมายได้หลากหลาย ดังเช่น

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิต ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศหรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่ประกอบด้วยกิจกรรม 4 อย่าง คือการผลิต การบริโภค การแลกเปลี่ยนและการจัดสรรผลตอบแทน

จากความหมายดังกล่าวมานี้พอสรุปได้ว่า **เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง** ความสามารถในการดำรงชีวิตของประชาชนในชุมชน เกี่ยวกับประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเอง ครอบครัว หรือชุมชนได้ โดยอาศัยหลักการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด โดยเฉพาะอาชีพการเกษตรซึ่งประเทศไทยมีทรัพยากรดินและน้ำที่สมบูรณ์ ถ้าหากมีการจัดสรรอย่างเหมาะสมก็จะสามารถพัฒนาผลผลิตเลี้ยงประชากรทั่วประเทศได้อย่างสมบูรณ์ โดยอาศัยหลักสำคัญ คือ เกษตรกรมีความพอเพียงเลี้ยงตัวได้ (Self Sufficient) ในระดับชีวิตที่ประหยัดก่อน ทั้งนี้จะต้องมีความสามัคคีในท้องถิ่น

องค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนับเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปในทางสายกลางที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่อันเรียบง่ายของคนไทย ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับประชาชนทุกระดับ ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร และระดับประเทศได้ โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
2. **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม คิดถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถ่วง โดยคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
3. **การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

เงื่อนไขสำคัญเพื่อให้เกิดความพอเพียง การตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต้องอาศัยทั้งเงื่อนไขความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

1. **ความรู้** อาศัยความรู้รอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน
2. **คุณธรรม** เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้ รัก สามัคคี ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ และรู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น

สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“คำนิยาม” ว่าความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย
3 ห่วง และ 2 เงื่อนไข

เป้าหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าหมายของเศรษฐกิจพอเพียงในคำนิยามคืออะไร พระปฐมบรมราชโองการ “เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” การจะทำอะไรก็ตาม ประโยชน์ก็ต้องเกิด ความสุขก็ต้องมี แต่เวลาพูดถึง การที่จะสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้น จะสร้างความสุขให้เกิดขึ้น กับครอบครัว กับชุมชน กับองค์กร กับประเทศชาติ บางครั้งคำนิยามก็อาจจะต่างกัน แล้วประโยชน์สุขตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง จะวัดได้จากที่ไหน ก็ต้องพิจารณาจากเป้าหมายของเศรษฐกิจพอเพียง คือมุ่งให้เกิดความก้าวหน้าไปอย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ ต้องก้าวหน้าอย่างสมดุล มั่นคงและยั่งยืน

ทำไมเราจำเป็นต้องมีพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง หรือมีภูมิคุ้มกัน ฉะนั้นการสร้างภูมิคุ้มกัน **ในตัวที่ดี** คือต้องพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ไม่ประมาท มีสติในการดำเนินชีวิต ใช้ปัญญาในการ คาดการณ์ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อวางแผนรองรับและรักษาสมดุลได้ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตด้วย สมดุลแปลว่า**สมดุลทั้งปัจจุบันและอนาคต** คือ **ต้องมีความเพียรอย่างต่อเนื่อง** ที่จะรักษาความสมดุลให้ได้ อย่างสม่ำเสมอ

สมดุลในด้านไหนบ้าง คำนิยาม ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงบอกว่า ต้องสมดุลทั้งทางด้าน วัตถุ/เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม/ ค่านิยม ประโยชน์สุขของคนส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นได้ อย่างแท้จริง หรือ ความพอเพียงอย่างสมบูรณ์ จริง ๆ จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเราสร้างความสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง**ใน 4 ด้าน** คือ ทางด้านวัตถุหรือเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้าน สิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม/ค่านิยม/ความเชื่อ การก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลในแต่ละอย่าง ก้าว จะทำให้เกิดความ**พอเพียง**ในที่สุด

สมดุลทางด้านเศรษฐกิจ ในระดับบุคคล ก็หมายถึง การดำรงชีวิตโดยรายได้สมดุลกับรายจ่าย เราจะใช้จ่ายอย่างพอเพียงได้อย่างไร รายจ่ายพอประมาณกับรายได้ใหม่ มีเหตุมีผลคือว่าใช้ของเพราะ จำเป็นหรือฟุ่มเฟือย การใช้เงินอย่างสมดุลต้องมี ภูมิคุ้มกันด้วยคือออมบ้าง เพราะฉะนั้นสมดุลทาง เศรษฐกิจ คือ ทำอย่างไรจะรักษาสมดุลรายรับ รายจ่าย มีเงินออม มีประกันด้วย การทำบัญชีรายรับ รายจ่ายเพื่อชีวิตที่พอเพียง การทำบัญชีรายรับ รายจ่ายจะรู้ว่าแต่ละเดือนคุณใช้เงินอย่างไร พอเพียงไหม การทำบัญชีรายรับรายจ่าย เป็น เครื่องมือเพื่อให้คุณใช้ชีวิตอย่างพอเพียงหรือว่า สมดุล

สมดุลทางด้านสังคม ถ้าจะบอกได้ว่าเราใช้ชีวิตอย่างพอเพียง เราก็ต้องมีความสมดุลทางด้านสังคมด้วย เช่น ต้องไม่ใช่คนเห็นแก่ตัว เศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่ความรู้รักสามัคคี ความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้ในสังคมต้องไม่มีใครเอาเปรียบกัน ทุกคนช่วยเหลือกัน แบ่งปันกันทั้งกำลังทรัพย์ กำลังกาย กำลังใจ และกำลังความรู้ การใช้จ่ายเงินทองเมื่อสมดุลทางเศรษฐกิจ ก็ต้องคำนึงถึงการใช้จ่ายเพื่อสร้างสมดุลทางสังคมให้เกิดขึ้นด้วย ถึงจะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ความสมดุลทางสังคมต้องเริ่มจากการให้คนที่พอแล้วจะรู้จักการให้ รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ มีน้ำใจ แบ่งปัน คนที่ได้รับการแบ่งปันก็จะนึกถึงบุญคุณของผู้ให้ มีความรู้สึกเป็นมิตร หากขัดสนจนคิดจะแย่งชิงจากผู้อื่นในสังคมก็จะระงับยับยั้งชั่งใจไว้ได้ ผู้ให้ก็จะมีความสุขจากการให้ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ สร้างความสมดุล ให้เกิดขึ้นในสังคม สร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นได้ในสังคม ชุมชนเข้มแข็งจะเกิดขึ้นได้ ในชุมชนจึงต้องมีความสามัคคี ความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้ ชุมชนต้องมีการแบ่งปันกัน ช่วยเหลือกันเวลาตกทุกข์ได้ยาก

สมดุลด้านสิ่งแวดล้อม เป็นอย่างไร การจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน เช่น ไม่ตัดไม้ทำลายป่า เราจำเป็นต้องรักษาสมดุลทางสิ่งแวดล้อม เพราะทุกอย่างที่เราเป็น เราใช้ เรามี มาจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ถ้าเราไม่รักษาไว้ให้ใช้ได้นาน ๆ เรา จะอยู่อย่างไร เราต้องเห็นความจำเป็นของการอยู่ร่วมกับระบบนิเวศน์วิทยาอย่างสมดุล ไม่ทำร้าย ไม่ทำลาย ไม่เบียดเบียน ให้พยายามรักษาสมดุลทางสิ่งแวดล้อม ให้เกิดขึ้นในคราวเดียวกันด้วย จึงจะเรียก ได้ว่า พอประมาณกับทรัพยากรที่มีอยู่ บนพื้นฐานของความรอบคอบตามหลักวิชาการ และเป็น การสร้างภูมิคุ้มกันด้วย ระหว่างการผลิต ถ้าทำลายสิ่งแวดล้อม ก็ถือว่าไม่มีการผลิตอย่างพอเพียง จะรอบอกว่า ถ้าไรก่อน ค่อยคืนกำไรนั้นสู่การปลูกป่า อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ไหม ไม่ได้ ระหว่างการผลิตก็ต้องรักษาสมดุลด้านสิ่งแวดล้อมไปพร้อม ๆ กัน

สมดุลด้านวัฒนธรรม หากศึกษาพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องวัฒนธรรมจะพบว่า พระองค์ทรงเน้นย้ำมาโดยตลอดให้ปลูกฝังเด็กและเยาวชนไทยให้เห็นคุณค่าในความเป็นไทย เอกลักษณ์ไทย เห็นประโยชน์และคุณค่าของ ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เป็นองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ที่สืบทอดต่อกันมา โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่มีกระแส โลกาภิวัตน์ธนา โทมเข้ามา การเสริมสร้างความพอเพียงทางวัฒนธรรม จะเป็นเสมือนภูมิคุ้มกันทางวัฒนธรรม ที่จะทำ ให้เด็กไทย คนไทย มีจุดยืนในชีวิต มีหลักคิด หลักปฏิบัติที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และพัฒนาตนเอง มีความแกร่งในความเป็นไทย เข้าใจในความเป็นสากล เพื่อให้อยู่รอดได้ในยุคโลกาภิวัตน์ ดำรงตนอยู่ได้อย่างมี ศักดิ์ศรี ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

การปลูกฝังให้เด็กเยาวชน โดยเฉพาะเด็กรุ่นใหม่ ๆ มีภูมิคุ้มกันที่ดี และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางด้านวัฒนธรรม ภายใต้โลกยุคโลกาภิวัตน์ได้ มีความภูมิใจในความเป็นไทย เด็กควรจะต้องรู้จักรากเหง้า ประวัติศาสตร์ และความเป็นมาของตนเอง ครอบครัว ของสังคมไทย และของชาติ ของประเทศ

รู้ที่มาที่ไป เหตุผลของการมีวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมต่าง ๆ ที่ยึดเหนี่ยวจิตใจคนไทยให้มีความสามัคคี จะได้รักชาติ เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมในชาติตน คิดถึงบุญคุณของผืนแผ่นดินไทย ตลอดจนรู้จักแยกแยะและเลือกรับวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่ไหลเข้ามาสู่ตนในยุคโลกาภิวัตน์ได้ว่าอะไรเป็นประโยชน์ อะไรเป็นโทษ อะไรเหมาะสม พอประมาณกับการใช้ชีวิตของแต่ละคนในสังคมไทย อะไรควรทำตาม อะไรควรละเว้น

โดยสรุปแล้ว เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ได้ทุกอย่าง OTOP แบบพอเพียงก็มี แบบไม่พอเพียงก็มี กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ก็เช่นเดียวกัน แบบพอเพียงก็มี แบบไม่พอเพียงก็มี เราต้องวิเคราะห์ว่าการดำเนินการ และผลที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับความพอเพียงหรือเปล่า **วัดที่เหตุ** ใช้ความรู้กับคุณธรรมในการตัดสินใจ และการดำเนินการหรือเปล่า ใช้ความรู้ทางหลักวิชา อย่างรอบรู้ รอบคอบหรือไม่ ความคิดและการกระทำอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน ไม่เบียดเบียนกัน มีการช่วยเหลือแบ่งปันกันหรือไม่ **วัดที่วิธีปฏิบัติคือความพอเพียงโดยตรง** ทำแบบพอประมาณกับทรัพยากรทุน ศักยภาพ ภูมิสังคม หรือไม่มีเหตุมีผลไหม มีภูมิคุ้มกันความเสี่ยงไหม **และสุดท้ายวัดที่ผลว่า** มีการจัดการให้เกิดความก้าวหน้าอย่างสมดุลและความสามารถที่จะพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน

ใบกิจกรรมที่ 1
เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ชื่อ-สกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

1.

ให้นักเรียนเขียนสรุปความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง (3 คะแนน)

ความหมายของ
เศรษฐกิจพอเพียง

Three large, empty thought bubbles in orange, green, and purple colors for writing the meaning of the concept.

2.

ให้นักเรียนเขียนสรุปการสร้างความสุขและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ทั้ง 4 ด้าน (4 คะแนน)

Eight horizontal dotted lines for writing the student's response.

3. ให้นักเรียนเขียนสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทางสายกลาง (3 คะแนน)

คะแนนเต็ม 10 คะแนน
คะแนนที่ได้.....คะแนน

ชื่อ-สกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร (2 คะแนน)
.....
.....
.....
2. ความพอเพียง หมายถึง (2 คะแนน)
.....
.....
.....
3. ระบบเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อใด (1 คะแนน)
.....
4. เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่เป็นพระราชดำรัสของพระมหากษัตริย์พระองค์ใด (1 คะแนน)
.....
5. เป้าหมายของเศรษฐกิจพอเพียงในคำนิยามของ พระปฐมบรมราชโองการคืออะไร (1 คะแนน)
.....
6. หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ประกอบอะไรบ้าง (1 คะแนน)
.....
.....
7. คำนิยามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบอกว่าต้องสมดุลในด้านใดบ้าง (1 คะแนน)
.....
.....
8. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสำคัญอย่างไร (1 คะแนน)
.....
.....

คะแนนเต็ม 10 คะแนน
คะแนนที่ได้.....คะแนน

แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง - แบบทดสอบมีทั้งหมด 10 ข้อ
- ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ข้อใด คือความหมายเศรษฐกิจพอเพียงที่สมบูรณ์ที่สุด
 - ก. การดำรงชีวิตอย่างสงบ สันโดษ ประหยัด อุดออม เพื่อช่วยเหลือเศรษฐกิจของชาติ
 - ข. การดำรงชีวิตแบบพึ่งตนเอง ทุกอย่างผลิตขึ้นใช้เองในครอบครัว ไม่มีการซื้อจากตลาด
 - ค. การดำรงชีวิตแบบหุรหุรา พุ่มเฟือย ตามฐานะที่พึงมีพึงได้ของตนโดยไม่เบียดเบียนใคร
 - ง. การดำรงชีวิตอย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตน
2. การกระทำในข้อใด แสดงถึงความพอประมาณ
 - ก. เอกพอใจที่ร้านขายของมีกำไรมาก
 - ข. อ้อมซื้ออุปกรณ์การเรียนในวงเงินที่มีอยู่
 - ค. แอนทำงานตามที่เจ้านายมอบหมายให้ทำ
 - ง. อ้วนเก็บเงินที่คุณแม่ให้ใช้จ่ายเป็นรายวันทั้งหมดเพื่อฝากธนาคาร
3. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสำคัญอย่างไร
 - ก. ทำให้ประชาชนมีความสามัคคี รักใคร่ปรองดองกัน
 - ข. ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่แตกต่างกัน พออยู่พอกิน
 - ค. ชี้แนะแนวทางให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตแบบพออยู่พอกิน และสามารถพึ่งพาตนเองได้
 - ง. มีผลดีต่อการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนชาวไทยทุกคนโดยไม่เลือกวัย และฐานะความเป็นอยู่
4. หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
 - ก. พอกิน พออยู่ พอใช้ มีเงินออม มีความรู้
 - ข. ประมาณตน ใช้ความคิด รู้จักป้องกันตนเอง ไม่เสี่ยง มีวินัย
 - ค. ลดรายจ่าย ประหยัด ใช้ของคุ้มค่า มีหลักประกัน และความเพียร
 - ง. พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยใช้ความรู้ คู่คุณธรรม
5. เป้าหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือข้อใด
 - ก. มุ่งแก้ไขปัญหาระดับเศรษฐกิจชาติ
 - ข. เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง
 - ค. เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกในยุคโลกาภิวัตน์
 - ง. มุ่งให้เกิดความสมดุลพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

6. ความพอประมาณ มีความหมายตรงตามข้อใด
- ดำเนินชีวิตอย่างพอดีพองามตามสถานภาพที่เป็นอยู่
 - ดำเนินชีวิตอย่างดีที่สุดตามที่งานสามารถค้นจนหามาได้
 - ดำเนินชีวิตด้วยความกระหมัดกระหม่อมเก็บออมให้มากที่สุด
 - ดำเนินชีวิตตามสบายไม่ต้องดิ้นรน
7. ใครปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามหลัก “ความมีเหตุผล”
- แดงใช้เงินสิบบาทซื้อขนมเค้ก เพราะแดงชอบขนมเค้กมาก
 - เขียวเก็บเงินสิบบาทไว้ในกระปุกออมสินแล้วไปชอชคูกี้ดำกิน
 - ดำมีเงินสิบบาทซื้อขนมเค้กห้าบาท เพราะดำคิดว่าเก็บห้าบาทไว้เผื่อวันต่อไป
 - เหลืองเก็บเงินสิบบาทไว้ซื้อตุ๊กตาหมีแล้วไปชอขนมเค้กแดงกินเพราะหิวเหมือนกัน
8. ความพอเพียงด้านสังคมตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงสิ่งใด
- สังคมเข้มแข็ง
 - สังคมมีหลากหลาย
 - คนในสังคมมีความเป็นอยู่ที่ดี
 - คนในสังคมไม่ต้องการความช่วยเหลือจากใคร
9. การสร้างความสมดุลตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นให้เกิดกับสิ่งใดมากที่สุด
- ความสมดุลระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
 - ความสมดุลระหว่างสินค้าต่างประเทศกับสินค้าไทย
 - ความสมดุลระหว่างอุตสาหกรรมกับเกษตรกรรม
 - ความสมดุลของความเจริญทางเทคโนโลยีกับภูมิปัญญาไทย
10. ปีนี้ราคาข้าวตกต่ำกว่าทุกปี แต่ลุงแก้วยังไม่เดือดร้อน เพราะลุงแก้วเป็นเกษตรกรที่ปลูกพืชหลายชนิดรวมทั้งปลูกข้าว ข้อความนี้สอดคล้องกับข้อใดมากที่สุด
- ความมีเหตุผล
 - มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
 - เงื่อนไขหลักวิชา
 - ความพอประมาณ

แนวการบันทึกผลกิจกรรมที่ 1

เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

1.

ให้นักเรียนเขียนสรุปความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง (3 คะแนน)

ปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติ
ตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับ
ครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ

เศรษฐกิจที่ประกอบด้วยกิจกรรม 4 อย่าง
คือ การผลิต การบริโภค การแลกเปลี่ยน
และการจัดสรรผลตอบแทน

ความหมายของ
เศรษฐกิจพอเพียง

ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศหรือ
ภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุก
ชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ โดยไม่ต้องพึ่งพา
ปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

2.

ให้นักเรียนเขียนสรุปการสร้างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ทั้ง 4 ด้าน
(4 คะแนน)

สมดุลทางด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การดำรงชีวิตโดยรายได้สมดุลกับรายจ่าย ทำอย่างไรจะรักษา
สมดุลรายรับรายจ่าย มีเงินออม มีประกันด้วยการทำบัญชีรายรับรายจ่ายเพื่อชีวิตที่พอเพียง

สมดุลทางด้านสังคม คือ ต้องไม่ใช่คนเห็นแก่ตัว รู้ รักสามัคคี ไม่มีใครเอาเปรียบใคร ทุกคน
ช่วยเหลือกัน แบ่งปันกันทั้งกำลังทรัพย์ กำลังกาย กำลังใจ และกำลังความรู้

สมดุลด้านสิ่งแวดล้อม คือ การจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน
ไม่ทำร้าย ไม่ทำลาย ไม่เบียดเบียน พยายามรักษาสมดุลทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นในคราวเดียวกันด้วย

สมดุลด้านวัฒนธรรม คือ การเสริมสร้างความพอเพียงทางวัฒนธรรม ที่จะเป็นเสมือนภูมิคุ้มกันทาง
วัฒนธรรม ที่จะทำให้เด็กไทย คนไทย มีจุดยืนในชีวิต มีหลักคิด หลักปฏิบัติที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และ
พัฒนาตนเอง มีความแกร่งในความเป็นไทย เข้าใจในความเป็นสากล เพื่อให้อยู่รอดได้ในยุคโลกาภิวัตน์
ดำรงตนอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

3. ให้นักเรียนเขียนสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทางสายกลาง (3 คะแนน)

สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นำสู่

นำไปสู่

- เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม
- สมดุล/พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. เศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร (2 คะแนน)

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกกระดับ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ดำรงชีวิตเรียบง่าย ประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเอง ครอบครัว หรือชุมชนได้ โดยอาศัยหลักการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด

2. ความพอเพียง หมายถึง (2 คะแนน)

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายในทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง

3. ระบบเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อใด (1 คะแนน)

วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517

4. เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่เป็นพระราชดำรัสของพระมหากษัตริย์พระองค์ใด (1 คะแนน)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 / สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

5. เป้าหมายของเศรษฐกิจพอเพียงในคำนิยามของ พระปฐมบรมราชโองการคืออะไร (1 คะแนน)

“เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

6. หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ประกอบอะไรบ้าง (1 คะแนน)

3 ห่วง คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

2 เงื่อนไข คือ ความรู้ คุณธรรม

7. คำนิยามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบอกว่าต้องสมดุลในด้านใดบ้าง (1 คะแนน)

สมดุลใน 4 ด้านคือ 1) ทางด้านวัตถุหรือเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม

3) ด้านสิ่งแวดล้อม

4) ด้านวัฒนธรรม/ค่านิยม/ความเชื่อ

8. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสำคัญอย่างไร (1 คะแนน)

ชี้แนะแนวทางให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตแบบพออยู่พอกิน และสามารถพึ่งพาตนเองได้

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อที่	คำตอบ
1	ง
2	ข
3	ค
4	ก
5	ค
6	ง
7	ข
8	ข
9	ค
10	ง

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อที่	คำตอบ
1	ง
2	ข
3	ค
4	ง
5	ข
6	ก
7	ค
8	ค
9	ง
10	ข

บรรณานุกรม

- เกษม วัฒนชัย. “พอเพียง” เอกสารปาฐกถาพิเศษเนื่องในพิธีเปิดชมรมเศรษฐศาสตร์ สถาบันป๋วย อึ๊งภากรณ์, หน้า 17.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. **ชีวิตพอเพียง**. กรุงเทพฯ : ดอกเบญจ, 2550.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน, คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. **เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2549.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. (ออนไลน์). เข้าถึงจาก <http://library.cm.mahidol.ac.th>.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. “การสร้างธรรมาภิบาล” (Good Governance), ในสังคมไทย, กรุงเทพฯ : วิทยุชน, 2542.
- ประเวศ วะสี. “การพัฒนาต้องเอาวัฒนธรรมเป็นตัวตั้ง” กรุงเทพฯ : กระทรวงวัฒนธรรม ราชบัณฑิตยสถาน, 2547.
- พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. **คำพ่อสอน : ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับความสุขในการดำเนินชีวิต**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพ, 2549.
- พิษณุ เพชรพัชรกุล และกุสุมาวดี ชัยชูโชติ. **หนังสือเรียนรายวิชาเพิ่มเติม เศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช จำกัด, 2558.
- วิทยา ปานะบุตร. **สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ม.3**. กรุงเทพฯ : พ.ศ. พัฒนา จำกัด. ม.ป.ป. เศรษฐกิจพอเพียง. ข้อมูลจาก <http://www.chaipat.or.th/chaipat/content/porpeing/porpeing.html>
- ศิริพงษ์ กลิ่นจันทร์. (ออนไลน์). เข้าถึงจาก <http://www.fti.or.th> 4 มกราคม 2554
- เศรษฐกิจพอเพียง. ข้อมูลจาก <http://www.pcru.ac.th/kings/index.php>
- ลีปพนนท์ เกตุทัต. “ทางสายกลางของสังคมไทยในอนาคต : เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม”, กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2534.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. “เศรษฐกิจพอเพียงในกระแสโลกาภิวัตน์ : การเชื่อมโยงโลกาภิวัตน์กับชุมชนภิวัตน์”, หนังสือพิมพ์มติชน วันที่ 30 พฤษภาคม 2549.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”, หน้า 59-61. <http://www.fact.or.th/fact/index.php/> <https://lifestyle.campus-star.com/knowledge/39678.html> <http://settakijpopeang.blogspot.com/2014/02/blog-post.html> <https://sites.google.com> <https://th.jobsdb.com>, <http://www.crma.ac.th>, <http://umongcity.go.th>